

О Б Щ И Н А К Р У Ш А Р И
ДЕТСКА ГРАДИНА С.КРУШАРИ
9410 с.Крушари, тел. 05771/2266, e-mail:info-800220@

УТВЪРЖДАВАМ :
ДИРЕКТОР:
/ Диана Иванова /
със Заповед:.....

ПРОГРАМНА СИСТЕМА
на Детска градина с.Крушари с изнесени групи в с.Телериг, с.Лозенец и
с.Коритен за учебната
2025/2026
година

I. Концепция за образователната политика на детската градина:

Програмната система на детска градина с.Крушари е предназначена за деца от три до седем годишна възраст и представлява цялостна концепция за развитието на децата с подходи и форми на педагогическо взаимодействие, подчинени на обща цел. Програмната система създава условия за придобиване на компетентности по всички образователни направления в съответствие със Закона за предучилищното и училищното образование, Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование и Държавните образователни стандарти (ДОС), Наредба №13 на МОН и съгласно одобрено от министъра на образованието и науката учебно съдържание по тематична област БДП, ГЕО .

Чрез нея се осигуряват емоционален и психологически комфорт на детето и се създават оптимални условия за развитие на личностния му потенциал в условията на игра и при взаимодействие и сътрудничество с родителите.

II. Подходи и форми на педагогическо взаимодействие

Изхождайки от глобалната цел, която си поставихме, ние залагаме на екипната образователна работа, подчинена на субект-субектния и на рефлексивния подход. Основен педагогически подход в нашата работа е субект-субектният подход, в чиято основа стои взаимодействието между дете-учител-помощник-възпитател-родител. А основен психологически подход е рефлексивният. Рефлексията изисква развитие на такива феномени като: самооценка, самоконтрол - саморегулация при решаване на игрови, практически и познавателни задачи. Постмодернистичните концепти в план образование налагат стимулиране на межкултурната рефлексия в европейското образователно пространство. Други подходи в нашата работа са:

1. Игров подход.

„Предучилищното образование се осъществява при осигурена среда за учене чрез игра...“, чл.3 от Наредба No5/03.06.2016 г.

2. Ситуационен подход.

Този подход не се изчерпва само с педагогическата ситуация като основна форма на педагогическо взаимодействие /чл.23/Наредба No5/. Необходимо е цялостната организация да е ситуационна. Да се създават специално организирани ситуации и да се използват непреднамерено възникващите, за да се постави всяко дете в благоприятна позиция, осигуряваща неговото емоционално и интелектуално благополучие.

3. Действено-практически подход.

На детето да се осигурява активна позиция чрез участие в разнообразни дейности с подходящо физическо, емоционално и интелектуално натоварване. Стимулиране на контакти и общуване в различни формални и неформални обединения.

4. Комуникативно-експресивен и креативен подход.

Подпомага се индивидуалната експресивност на детето. Разчита се на неформални контакти, общи желания, идеи и проекти. Акцентира се върху креативните прояви в играта, познанието, общуването. Развиват се комуникативни умения, уменията за самопредставяне и за работа с другите.

5. Рефлексивен и ценностно - ориентиран подход.

Ученето през целия живот интегрира всички процеси на взаимодействие (формални и неформални), които развиват детската индивидуалност с цел стимулиране на представи, умения и компетенции.

6. Личностно-хуманен подход.

Детето да се приема като значима личност - с уважение и достойнство, приемане на детето такова, каквото е, човечно отношение към него, оказване на обич и подкрепа, съобразяване с потребностите и интересите на детето като субект, подпомагане на детето в изграждане на позитивен Аз-образ.

Личният опит е в основата на субективния опит. Основна функция на образователната институция е да се осъзнае и систематизира стихийният опит на детето.

Възпитаването и обучението на детето се осъществяват чрез съчетаване на вербалните с игрови, нагледни и практически интерактивни техники.

Дейността не е цел. Чрез нея като средство, културните компетенции придават модерна характеристика на европейското образование в комплексно интегрираните форми на интеракция на основата на водещата за психичното развитие - игровата.

Утвърждаване индивидуалността на детето чрез стабилност, присъединяване и приемане, самоуважение и толерантност.

7. Индивидуален подход - съобразяване с уникалността на всяко дете, с неговия собствен темп на развитие и сензитивност; опознаване на силните му страни, върху които да се изгради педагогическото взаимодействие.

8. Компетентностен подход.

В съвременния бързо променящ се и все по-сложен свят творчеството, способността да се мисли разностранно, комплексните умения и приспособимостта са по-ценени от обема от знания. В глобалния свърхинформиран свят са актуални умения, които помагат на хората да вземат информирани решения, да решават проблеми, да мислят критично и креативно, да общуват ефективно, да изграждат здравословни отношения, да са съпричастни с другите, да се справят с трудностите и да управляват живота си по здравословен и продуктивен начин. Понятието компетентност включва в себе си системно организирани интелектуални, комуникативни, рефлексивни, самоорганизационни и морални норми, позволяващи успешно да се организира дейността на човека в широк социален, икономически и културен смисъл. В контекста на компетентностния подход детската градина функционира като учеща се организация, където учителят постоянно се учи, като определя параметрите на взаимодействието: начините за достигане на стандартите, начините за диалог с детето, начините на взаимодействие с колегите за улесняване развитието на децата. Детето трябва да се намира в действителна ситуация на цялостно учене – в която то да е включено емоционално, интелектуално и в която да развива цялата си личност и интелигентност, а не отделни компоненти. В този смисъл детската градина е истинска общност на учещи се, в която ръководители, учители и деца се учат как да вършат по-добре и с удовлетворение своята работа заедно, за да може всеки да напредва оптимално.

9. Холистичен подход.

Детската личност е цялостна динамична система, затова е необходимо да се работи за развитие на всичките ѝ страни, специализирано относно проблема (ако има такъв), но не фрагментарно относно нейната цялостност; педагогът да обхваща и вижда цялата картина.

1. Форми на педагогическо взаимодействие:

➤ **Задължителни форми на педагогическо взаимодействие** - педагогическа ситуация, която протича предимно под формата на игра. Педагогическата ситуация се организира само през учебно време и осигурява постигане на компетенции, определени от Държавен образователен стандарт за предучилищно образование.

В детска градина с.Крушари ще се провеждат основни форми на педагогическо въздействие по следните Образователни направления:

- **Български език и литература** - Съдържанието на образователното направление е структурирано в шест образователни ядра: *Свързана реч, Речник, Граматически правилна реч, Звукова култура, Възприемане на литературно произведение ; Пресъздаване на литературно произведение.*
- **Математика** - Обемът от съдържанието на образователното направление е систематизиран в пет образователни ядра: *Количествени отношения; Измерване, Пространствени отношения, Времеви отношения, Геометрични фигури и форми.*
- **Околен свят** - Съдържанието на образователното направление е структурирано в четири образователни ядра: *Самоутвърждаване и общуване с околните;*

Социална и здравословна среда; Светът на природата и неговото опазване и Културни и национални ценности.

- **Изобразително изкуство** - Чрез организираната и системна работа по образователното направление децата развиват своите познавателни и изобразителни умения в три основни ядра: *Художествено възприемане; Изобразителни материали и техники и Изобразително творчество.*
- **Музика** - Обемът на съдържанието по образователното направление е систематизиран в четири основни ядра: *Възприемане, Възпроизвеждане, Музика и игри и Елементи на музикалната изразност.*
- **Конструиране и технологии** - Обемът на съдържанието по образователното направление е систематизиран в четири основни ядра: *Конструиране и моделиране; Обработване на материали, съединяване и свързване, Грижи и инициативност, Техника.*
- **Физическа култура** - Съдържанието на образователното направление е структурирано в четири образователни ядра: *Естествено-приложна двигателна дейност, Спортно-подготвителна двигателна дейност, Физическа дееспособност, Игрова двигателна дейност.*

В тематичните разпределения са заложили провеждането на педагогически ситуации по тематична област "Безопасност на движението по пътищата" в образователни направления "Околен свят" и „Конструиране и технологии“, както следва: първа възрастова група- 5,; втора възрастова група-5; трета възрастова група-6; четвърта възрастова група-7, което е структурирано в две образователни ядра- *Пътна среда и правила и култура на поведение на пътя.*

В програмната система е заложило и обучението на децата по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование, съгласно Наредба №13. Разработена е програма за обучение като главна цел е да се подпомогне личностното и социално развитие на децата в условията на сътрудничество и взаимодействие между всички образователни общности в детската градина на основата на зачитане на правата на децата.

Когато поради извънредни обстоятелства присъствието във формите на педагогическо взаимодействие в детските градини и групите за задължително предучилищно образование в училищата е преустановено, след заповед на министъра на образованието и науката педагогическото взаимодействие се осъществява, доколкото и ако е възможно, от разстояние в електронна среда чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии и с участието на родителите.

При обявена извънредна епидемична обстановка, когато присъственият образователен процес в детската градина или училището не е преустановен, децата, записани за задължително предучилищно образование, могат да отсъстват по желание на родителя след писмено уведомяване на директора. Отсъствията на децата са допустими само за периода, за който в съответната област е регистрирано нивото на заболяемостта. Отсъствията са отсъствия по уважителни причини.

Когато поради извънредни обстоятелства присъствието във формите на педагогическо взаимодействие в детските градини и групите за задължително предучилищно образование в училищата е преустановено, след заповед на министъра на образованието и науката педагогическото взаимодействие се осъществява, доколкото и ако е възможно, от разстояние в електронна среда чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии и с участието на родителите.

Педагогическото взаимодействие подпомага придобиването на компетентностите, като използваните ресурси се избират от педагогическите специалисти в съответствие с възрастта на децата. Продължителността на педагогическото взаимодействие с дете се определя от педагогическите специалисти в съответствие с възрастта на децата, но не може да надвишава 30 минути дневно. Проследяването на постиженията от осъщественото педагогическо взаимодействие се извършва чрез наблюдение от страна на педагогическите специалисти и чрез обсъждане с родителите. В периода на провеждане на педагогическото взаимодействие в ОРЕК на децата не се пишат отсъствия. При обявена извънредна обстановка родителите на деца, записани в детската градина или училището, могат да подадат заявление за включване на детето в самостоятелна организация до директора от 1-во до 5-о число на всеки месец. Към заявлението по ал. 1 се прилагат документите по чл. 18, ал. 3, т. 1, 3 и т. 4, буква "в" от Наредба №5. Експертната комисия по чл. 18, ал. 2 в 14-дневен срок от подаване на заявлението по ал. 1 и анализ на документите по ал. 2 одобрява или отказва да одобри включването на детето в самостоятелна организация.

На местата на децата, записани в самостоятелна организация по ал. 1, не може да бъдат приемани други деца, които да посещават детската градина или съответно училището. Експертната комисия по чл. 18, ал. 2 има право да откаже включването в самостоятелна организация, когато не е предоставен някой от документите по ал. 2 или няма осигурена среда за учене чрез игра, съобразена с възрастовите особености и гарантираща цялостното развитие на детето, както и за опазване на физическото и психическото му здраве и благополучие.

Педагогическите специалисти оказват подкрепа на семействата на децата, записани в самостоятелна организация по ал. 1, при условия и по ред, определени в правилника за дейността на детската градина или училището.

Задачите, които са поставени, за да се постигнат резултати са:

Когнитивни: ориентиране в някои от основните права на детето (име, дом, семейство, образование, здравеопазване, защита от посегателства и др.) и развитие на интелектуалните операции на децата за оценка и интерпретация на събития от живота на детската общност и на най-близкото обкръжение на детето.

Афективни: поставяне на основата на ценностни ориентации за гражданско поведение: изграждане на позитивен Аз-образ; отстояване на интереси; желание и готовност за участие в живота на детската общност; стимулиране на мотивацията и нагласите за активно участие при решаване на конфликти в детската група и др.

Поведенчески: развиване на самостоятелност и инициативност, самокритичност, организираност при извършване на познавателни и практически дейности; развитие на умения за общуване и работа в екип и др.

Обучението и възпитанието на децата в областта на гражданското, здравното, екологично и интеркултурно образование е заложено като тематично разпределение в образователно направление „Околен свят” в програмите на всички възрастови групи.

Конкретното разпределяне на педагогическите ситуации по образователни направления се осъществява в седмично разпределение.

Седмичното разпределение е разработено по възрастови групи от учителите на конкретната група преди началото на учебната година и се утвърждава от директора на детската градина

Разпределение на основните форми на педагогическо взаимодействие по образователни направления и възрастови групи в ДГ с.Крушари:

Образователни направления	първа възрастова група	втора възрастова група	трета възрастова група	четвърта възрастова група
Български език и литература	2	3	4/3 +1/	5/3+2/
Математика	2	2	3	3/2+1/
Околен свят	2/1+1/	2	3/2+1/	2
Изобразително изкуство	2	2	2	2
Музика	2	2	2	2
Конструиране и технологии	2	2	2	2
Физическа култура	3	3	3	3
общ брой педагогически ситуации	15	16	19	20

Посоченият брой на педагогическите ситуации са повече от посоченият минимален брой в Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищно образование. Предвидени са допълнително ситуации по Български език и литература, предвид това, че децата не владеят български език, поради етническият си произход. В детска градина с. Крушари, основните форми на педагогическо взаимодействие се осъществяват при целодневна организация.

Учителите в групата определят редуването на формите на педагогическо взаимодействие и организират деня на детето в предучилищно образование като осигуряват:

- ⇒ условия и време за игра и почивка;
- ⇒ условия и време за закуска;
- ⇒ дейности по избор на детето.

- **Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие:** дейности, които се организират от учителя на групата извън педагогическите ситуации при съобразяване със степента на развитие на децата в групата, възрастовите им особености, потребности и интереси за постигане на целта – цялостно развитие на детето.
- Дейност по избор на децата;
- Проектни дейности по програми на МОН и Европейски програми и включване в модули за допълнително обучение по български език и занимания по интереси за деца от уязвими групи при провеждане на три допълнителни ситуации седмично по 30 минути всяка.

- Допълнителни модули и занимания по интереси/ предоставяне на обща подкрепа за деца от уязвими групи/, приети на ПС, съгласувани с обществен съвет и утвърдени със заповед на директора. Работа в групи и модули с дейности по проекти и НП.
- Игри: Сюжетно - ролеви, Театрализирани, Конструктивни, Подвижни, Спортно – подготвителни, Дидактични, Музикални;
- Утринна гимнастика/сутрешно раздвижване/;
- Индивидуална работа;
- Игри на открито;
- Празници и развлечения;
- Разходки, наблюдения;
- Културни мероприятия- театрални постановки, изложби;

Примерна организация на учебния ден на възрастовите групи в ДГ с. Крушари с изнесени групи в с.Телериг,с.Крушари, с.Лозенец:

**Информация за организиране на учебния ден
от 15.09.2025 г. до 31. 05.2026 г.**

Часови интервал	Основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие
6.30 - 8.00	Прием на децата; дейности по избор на децата; дейности организирани от детския учител
8.15 - 8.30	Утринна гимнастика/сутрешно раздвижване/
8.30 - 9.00	Сутрешна закуска
9.00 - 10.00	Задължителни форми на педагогическо взаимодействие по образователни направления
10.00 - 10.15	Подкрепителна закуска
10.15 – 11,15	Задължителни форми на педагогическо взаимодействие по образователни направления
11.15 – 12.00	Индивидуални и групови игри; допълнителни форми на педагогически взаимодействие, дейности по избор /на открито и закрито/; разходки, наблюдения, творчески дейности; дейности извън държавните образователни стандарти
12.00 - 12.30	Подготовка за обяд; Обяд
12.30- 14.30	Подготовка за следобедна почивка и сън
14.30 - 15.00	Обличане, тоалет и раздвижване
15.00 - 15.30	Подкрепителна закуска
15,30 – 18,30	Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие, игри на открито и закрито, проектни дейности и допълнителни обучения, занимания по интереси, разходки, наблюдения, творчески дейности, разговори с родителите при изпращане на децата

**Информация за организиране на учебния ден
от 01.06.2026 г. до 14. 09. 2026г.**

Часови интервал	Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие
6.30 - 8.00	Прием на децата; дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
8.00 - 8.30	Утринна гимнастика/сутрешно раздвижване/
8.30 - 9.00	Сутрешна закуска
9.00 - 12.00	Индивидуални и групови игри; дейности по избор /на открито и закрито/; разходки, наблюдения, творчески дейности; дейности по проекти; дейности извън държавните образователни стандарти, подкрепителна закуска, ДФПВ, работа по допълнително обучение по проекти.
12.00 - 13.00	Обяд
13.00 - 14.30	Подготовка за следобедна почивка и сън
14.30 - 15.00	Обличане, тоалет и раздвижване
15.00- 15.30	Подкрепителна закуска
15.30 – 18.30	Игри на открито и закрито, занимания по интереси, разходки, наблюдения, творчески дейности, дейности по проекти, разговори с родителите при изпращане на децата

Този режим е примерен и определените в него дейности може да се променят в съответствие с интересите и потребностите на децата, както и други обстоятелства, след преразглеждане на педагогически съвет.

III. Тематично разпределение за всяка възрастова група

Тематичното разпределение осигурява ритмично и балансирано разпределение на съдържането по образователни направления и включва темите за постигане на отделни компетентности като очаквани резултати от обучението, както и методите и формите на проследяване на постиженията на децата.

Месечните теми се извеждат на принципа на празничния календар и сезонно-природните явления, което осигурява база за търсене на сюжетно-логически връзки между образователните направления. Не винаги е възможно да се открият междупредметни връзки на всички образователни направления. Има теми, които не търсят междупредметна връзка с други образователни направления, а просто поставят конкретни задачи за овладяване на съдържание от образователното направление по Музика, Изобразително изкуство или Физическа култура.

Всяко образователно направление има своите специфични цели и задачи за формиране на конкретни специални компетентности, което предполага динамика в търсенето на интегративни връзки на познанието и уникалност на педагогическото взаимодействие. В организационно-методически план учителят може да разкрие общи връзки между знанията, уменията, отношенията на две и повече направления.

Темите в програмната система се основават на вътрешната интеграция на образователните ядра в дадено образователно направление.

Тематичното разпределение е разработено като са отчетени интересите на децата и спецификата на образователната среда в детската градина.

За основа на тематичното разпределение са използвани методическите насоки и практическото ръководство за учителя при работа с програмната система на КЛЕТ-„Приятел“.

IV. Методи и форми за проследяване на постиженията на децата

Форми:

- Индивидуални
- Групови

Методи:

- Наблюдение;
- Беседа;
- Разговор;
- Тест;
- Познавателна задача;
- Дидактична игра;
- Дидактични тестове;
- Продукти от дейността на децата.

Текущи форми и методи:

Всеки ден – индивидуални - наблюдение, разговори, работа от разстояние и в електронна среда при епидемична обстановка.

Периодични форми и методи: в началото и в края на учебното време:

За децата в първа група – в началото на учебната година се провежда обследване-скрининг тест за деца от 3- 3г. и 6 м., чрез наблюдение на *показателите за ранно*

детско развитие: здраве, физическо и двигателно развитие; езиково, познавателно, социално и емоционално развитие; активност, игра и обучение.

В подготвителните групи за училище (5–7-години) при проследяване на резултатите е необходимо да се проследи цялостно развитие на детската личност; придобиването на съвкупност от компетентности – знания, умения и отношения, необходими за успешно преминаване на детето към училищно образование.

Показателите за проследяване на резултатите включват знанията, уменията и способностите проявени в процеса на предучилищното образование и очакваните резултати по образователните направления (български език и литература; математика; околна среда; изобразително изкуство; музика; конструиране и технологии; и физическа култура), като се акцентира и върху показатели свързани със социалното и емоционално развитие.

Резултатите от проследяването на постиженията на детето се вписват в дневника на групата. За целта сме приели единна, обща за цялата детска градина матрица за описване на индивидуалните резултати на децата в групата. И за това е необходимо да се очертаят категорично различните умения на детето по отделните направления, които са на

В хода на предучилищното образование постиженията на детето се отразяват в **детско портфолио**, което е своеобразен запис на детското развитие от първа възрастова група и продължава до края на подготвителна група. В портфолиото се включва всичко, което показва *хронологично* уникалността и индивидуалността в развитието на детето; резултати от постиженията по седемте образователни направления.

Портфолиото е набор от подбрани и подредени материали, снимки (на предмети, продукти от различните дейности – моделиране, конструиране, игри и т.н.); резултати от дидактични задачи; участие в тържества (снимки и дискове); протоколи от наблюдение; чек листове, които отразяват постигнатите конкретни резултати в развитието и обучението. В детското портфолио се поставят грамоти и отличия, получени от участия в състезания и конкурси.

В края на предучилищното образование портфолиото се предава на родителите.

V.Механизъм за взаимодействие между участниците в предучилищното образование

Чрез предучилищното образование в детската градина се полагат основите за учене през целия живот. В резултат на сътрудничество между учители и родители, детето получава най-необходимата и ценна подкрепа за неговото пълноценно цялостно развитие. Тази програмна система е базирана върху разбирането за уважение на различията и отхвърляне на предразсъдъците. Участниците в образователния процес са децата, учениците, учителите, директорите и другите педагогически специалисти, както и родителите. Чрез различните форми на сътрудничество и взаимодействие между тях се създават условия за постигане на целите на детската градина: за възпитание, социализация, отглеждане, обучение, както и за формиране на положително отношение към детската градина.

Механизмът има за цел да регламентира конкретните задължения за координирани действия между всички ангажирани субекти в процеса на предучилищното образование за осигуряване на качествено предучилищното образование за всяко дете.

Задачи:

- Да обедини съществуващите и да открива нови ресурси за ефективно взаимодействие между участниците.
- Да регламентира техните права и задължения.
- Да определи формите и подходите на сътрудничеството.
- Да изясни възможностите за управление и контрол на процеса.

1. Форми на сътрудничество и взаимодействие между детската градина и семейството**➤ Индивидуални форми на сътрудничество**

- Индивидуален разговор (среща) между детския учител и родителя
- Индивидуална консултация
- Различни видове съобщения
- Работа от разстояние и в електронна среда

➤ Групови форми на сътрудничество

- Родителската среща
- Групи за подкрепа на родители
- Тренинг с родители
- Участие в празниците на детската градина

➤ Други форми за комуникация детски учител – родител

- Информационни табла за родителя
- Електронни и интернет платформи

➤ Сътрудничество между детската градина и други педагогически специалисти и институциите, подпомагащи дейностите и - социални, здравни, културно - просветни чрез индивидуални консултации, групови срещи и лектории.

- Срещи с лекари, психолози и специалисти в различни области за отговори на въпроси, поставени от родителите.
- Връзки с фондации, агенции и други институции с цел търсене на възможности за подпомагане дейността на детската градина.
- Взаимодействие с дирекция „Социално подпомагане“, Отдел “Закрила на детето“.
- Взаимодействие с НЧ и СУ на територията на общината.

Програмната система е неделима част от стратегията на ДГ с.Крушари с изнесени групи в с.Телериг, с.Лозенец и с.Коритен и е приета на заседание на ПС с Протокол №1/15.09.2025г.

